

سؤالات امتحان نهایی درس: آرایه‌های ادبی		رشته: ادبیات و علوم انسانی		تعداد صفحه: ۴	
سال سوم آموزش متوسطه		نام و نام خانوادگی:		تاریخ امتحان: ۱۳۹۸/۱۰/۱۰	
مدت امتحان: ۹۰ دقیقه		مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی		دانش آموزان بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در دی ماه سال ۱۳۹۸	
ردیف		سؤالات		نمره	
۱	شعری که ردیف داشته باشد..... نامیده می شود.	۰/۲۵			
۲	علامت هجای پایانی واژه ی «آسایش» را بنویسید.	۰/۲۵			
۳	دو بیتی را در فارسی..... هم می نامند.	۰/۲۵			
۴	غزل عارفانه را مولانا جلال الدین و غزل عاشقانه را..... به اوج رساندند.	۰/۲۵			
۵	در بیت « بلم، آرام چون قویی سبکبار به نرمی بر سر کارون همی رفت » الف) « مشبّه به » کدام واژه است؟ ب) « وجه شبه » را بنویسید.	۰/۵			
۶	در بیت زیر « تشبیه بلیغ » را بیابید و نوع آن را مشخص کنید. « گذشت روزگاران بین که دوران شباب ما در این سیلاب غم، دسته گلی شاداب را ماند »	۰/۵			
۷	با توجه به بیت « بخت آن نکند با من، کان شاخ صنوبر را بنشینم و بنشانم، گل بر سرش افشانم » الف) استعاره را بیابید. ب) نوع آن را مشخص کنید. پ) مفهوم آن را بنویسید.	۰/۷۵			
۸	کدام یک از استعاره‌های به کار رفته در نمونه‌های زیر « مصرّحه » و کدام یک « مکنّیه » است؟ الف) چون خلق در آیند به بازار حقیقت ترسم نفروشد متاعی که خریدند ب) ای ابر بهمنی نه به چشم من اندری تن زن زمانکی و بیا سای و کم گری	۰/۵			
۹	استعاره مکنّیه را در بیت زیر مشخص کنید و نوع آن را بنویسید. « پیشانی عفو تو را پر چین نسازد جرم ما آینه کی بر هم خورد از زشتی تمثالها »	۰/۵			
۱۰	در بیت زیر، کدام واژه در معنای مجازی به کار رفته است؟ « پیش دیوار آن چه گویی، هوش دار تا نباشد در پس دیوار گوش »	۰/۲۵			
	« ادامه سؤالات در صفحه دوم »				

سؤالات امتحان نهایی درس: آرایه‌های ادبی		رشته: ادبیات و علوم انسانی	ساعت شروع: ۱۰ صبح	تعداد صفحه: ۴
سال سوم آموزش متوسطه		نام و نام خانوادگی:	تاریخ امتحان: ۱۰/۱۰/۱۳۹۸	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه
دانش آموزان بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در دی ماه سال ۱۳۹۸		مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu.ir		
ردیف	سؤالات			نمره
۱۱	در بیت « محتاج قصه نیست گرت قصد خون ماست چون رخت از آن توست، به یغما چه حاجت است » الف) واژه مشخص شده مجاز از چیست؟ ب) علاقه آن را بنویسید..			۰/۵
۱۲	مفهوم کنایی قسمت مشخص شده در بیت زیر را بنویسید. « چو نامردم، آواز مردم شنید میان خطر، جای بودن، ندید »			۰/۵
۱۳	در بیت « خیزید و خز آرید که هنگام خزان است باد خنک از جانب خوارزم وزان است » الف) کدام صامت بیش از بقیه تکرار شده است؟ ب) این تکرار چه آرایه ای را به وجود آورده است؟			۰/۵
۱۴	در هر یک از ابیات زیر کدام واژه آرایه تکرار را ایجاد کرده است؟ الف) گشتند نا امید همه جانور زجان با جان کوهسار چو پیوست جان برف ب) در پناه لطف حق باید گریخت کاو هزاران لطف بر ارواح ریخت			۰/۵
۱۵	در عبارات زیر «سجع»ها را بیابید و «نوع» هر سجع را بنویسید. الف) هر چه نباید دل بستگی را نشاید. ب) ابراهیم چون به میان آتش بیار امید، ملک - تعالی - آتش را بر وی سرد گردانید.			۱/۵
۱۶	با ذکر دلیل نشان دهید در کدام یک از نمونه های زیر آرایه موازنه و در کدام آرایه ترصیع به کار رفته است؟ الف) «در دام تو محبوسم، در دست تو مغلوبم وز ذوق تو مدهوشم، در وصف تو حیرانم» ب) « ما برون را ننگریم و قال را ما درون را بنگریم و حال را»			۱/۵
۱۷	در هر یک از ابیات زیر جناس ها را بیابید و نوع هر یک را مشخص کنید. الف) خداوندی که در ذاتش علل نیست جهان داری که در ملکش خلل نیست ب) نهاد آن بن نیزه را بر زمین ز خاک سیاه اندر آمد به زین پ) خرامان بشد سوی آب روان چنان چون شده باز جوید روان ت) پسر را نشانند پیران ده که مهتر بر او نیست، مهرش بده			۲
	«ادامه سؤالات در صفحه سوم»			

سؤالات امتحان نهایی درس: آرایه‌های ادبی		رشته: ادبیات و علوم انسانی	ساعت شروع: ۱۰ صبح	تعداد صفحه: ۴
سال سوم آموزش متوسطه		نام و نام خانوادگی:	تاریخ امتحان: ۱۰ / ۱۰ / ۱۳۹۸	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه
دانش آموزان بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در دی ماه سال ۱۳۹۸			مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu.ir	
ردیف	سؤالات			نمره
۱۸	با توجه به بیت زیر به سوالات پاسخ دهید. «من که باشم در آن حرم که صبا پرده دار حریم حرمت اوست؟» الف) کلمات هم ریشه در بیت بالا کدامند؟ (ب) در علم بدیع، استفاده از واژگان هم ریشه را چه می نامند؟ پ) صامت های مشترک آن را بنویسید.			۱
۱۹	در بیت زیر، آرایه مراعات نظیر را مشخص کنید. (ذکر دو مورد کافی است) «ابر و باد و مه و خورشید و فلک در کارند تا تو نانی به کف آری و به غفلت نخوری»			۰/۵
۲۰	دانسته تاریخی خود را درباره بیت زیر بنویسید. این کاربرد چه آرایه ای را پدید می آورد؟ «جانم ملول گشت ز فرعون و ظلم او آن نور روی موسی عمرانم آرزوست»			۰/۷۵
۲۱	در شعرهای زیر، آرایه تضمین شده را تعیین کنید. الف) بیداری زمان را با من بخوان به فریاد / و مرد خواب و خفتی / «رو سر بنه به بالین، تنها مرا رها کن» ب) درویش بی معرفت نیارآمد تا فقرش به کفر انجامد: «کاذب الفقر آن یکنون کفرأ»			۱
۲۲	در عبارت زیر آرایه تضاد را بیابید. «شادی ندارد آن که ندارد به دل غمی آن را که نیست عالم غم، نیست عالمی»			۰/۵
۲۳	در بیت زیر، آرایه تناقض را بیابید و دلیل خود را توضیح دهید. «کی شود این روان من ساکن این چنین ساکن روان که منم»			۰/۷۵
۲۴	در بیت: «بوی بهبود ز اوضاع جهان می شنوم شادی آورد گل و باد صبا شاد آمد» الف) آرایه حس آمیزی را بیابید. ب) آمیختن کدام حس ها، سبب ایجاد این آرایه ادبی شده است؟			۰/۷۵
۲۵	در بیت «خانه زندان است و تنهایی ضلال هر که چون سعدی گلستانیش نیست» الف) در کدام واژه آرایه ایهام به کار رفته است؟ ب) معانی مختلف آن را بنویسید.			۰/۷۵
	« ادامه سؤالات در صفحه چهارم »			

سؤالات امتحان نهایی درس: آرایه‌های ادبی		رشته: ادبیات و علوم انسانی	ساعت شروع: ۱۰ صبح	تعداد صفحه: ۴
سال سوم آموزش متوسطه		نام و نام خانوادگی:	تاریخ امتحان: ۱۰ / ۱۰ / ۱۳۹۸	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه
دانش آموزان بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در دی ماه سال ۱۳۹۸			مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu.ir	
ردیف	سؤالات			نمره
۲۶	با توجه به بیت «ماهم این هفته برون رفت وبه چشمم سالی است / حال هجران تو چه دانی که چه مشکل حالی است» الف) در کدام واژه ایهام تناسب به کار رفته است؟ ب) واژه مورد نظر با کدام کلمه تناسب برقرار کرده است؟			۰/۷۵
۲۷	در هر یک از ابیات گروه «الف» کدام آرایه ادبی گروه «ب» به کار رفته است؟ (توجه: در گروه «ب» یک مورد اضافی است.)			۰/۷۵
		گروه الف		گروه ب
		۱) بیستون کندن فرهاد نه کاری است شگفت		شور شیرین به سر هر که فتد کوهکن است
		۲) بگذار تا بگریم چون ابر در بهاران		کز سنگ ناله خیزد روز وداع یاران
		۳) ای نور چشم مستان، در عین انتظارم		چنگی حزین و جامی، بنواز یا بگردان
۲۸	در بیت «غلام آن لب ضحاک وچشم فتانم که کید وسحر به ضحاک وسامری آموخت» الف) نوع لفّ و نشر به کار رفته را بنویسید. ب) لفّ دوم را بیابید.			۰/۵
۲۹	با توجه به ابیات «من موی خویش را نه از آن می کنم سیاه چون جامه ها به وقت مصیبت سیه کنند» الف) با توجه به ابیات، شاعر چه دلیلی را برای «سیاه کردن مو» بیان می کند؟ ب) این هنر شاعرانه، سبب پیدایش کدام آرایه ادبی شده است؟			۰/۷۵
۳۰	در بیت زیر، شاعر دلیل «بارش باران» را در چه می داند؟ «باران همه بر جای عرق می چکد از ابر پیداست که از روی لطیف تو حیا کرد»			۰/۲۵
۲۰	« پیروز و سربلند باشید » جمع نمرات			

راهنمای تصحیح سؤالات امتحان نهایی درس : آرایه‌های ادبی		رشته : ادبیات و علوم انسانی	تعداد صفحه : ۲
سال سوم آموزش متوسطه		ساعت شروع : ۱۰ صبح	تاریخ امتحان: ۱۳۹۸ / ۱۰ / ۱۰
دانش آموزان بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در دی ماه سال ۱۳۹۸		مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu.ir	
ردیف	راهنمای تصحیح	نمره	
۱	مردّف (۰/۲۵) صفحه ۵	۰/۲۵	
۲	« - » (۰/۲۵) صفحه ۱۲	۰/۲۵	
۳	ترانه (۰/۲۵) صفحه ۳۹	۰/۲۵	
۴	سعدی (۰/۲۵) صفحه ۲۰	۰/۲۵	
۵	مشبه به : « قو » (۰/۲۵) وجه شبه : « آرام، سبکبار، به نرمی بر سر کارون رفتن » (۰/۲۵) (یک مورد) صفحه ۵۰	۰/۵	
۶	تشبیه بلیغ : « سیلاب غم » (۰/۲۵) بلیغ از نوع اضافی (۰/۲۵) صفحه ۶۰	۰/۵	
۷	الف) شاخ صنوبر (۰/۲۵) ب) مصرّحه (۰/۲۵) پ) یار (۰/۲۵) صفحه ۶۶	۰/۲۵	
۸	الف) مصرّحه (۰/۲۵) صفحه ۷۳ ب) مکنیه (۰/۲۵) صفحه ۶۱	۰/۵	
۹	پیشانی عفو (۰/۲۵) تشخیص یا اضافه استعاری (۰/۲۵) صفحه ۶۷	۰/۵	
۱۰	گوش (۰/۲۵) صفحه ۷۹	۰/۲۵	
۱۱	الف) کشتن (۰/۲۵) ب) علاقه لازمیّه (۰/۲۵) صفحه ۷۹	۰/۵	
۱۲	فرار کردن (۰/۵) صفحه ۸۸	۰/۵	
۱۳	الف) صامت « خ » یا « ز » (۰/۲۵) ب) واج آرایی (۰/۲۵) صفحه ۹۳	۰/۵	
۱۴	الف) جان (۰/۲۵) ب) لطف (۰/۲۵) صفحه ۹۸	۰/۵	
۱۵	الف) نپاید (۰/۲۵) نشاید (۰/۲۵) سجع متوازی (۰/۲۵) صفحه ۹۹ ب) بیارامید (۰/۲۵) گردانید (۰/۲۵) سجع مطرّف (۰/۲۵) صفحه ۱۰۱	۱/۵	
۱۶	الف) موازنه (۰/۲۵) به دلیل تقابل سجع های متوازن و متوازی (۰/۵) صفحه ۱۰۵ ب) ترصیع (۰/۲۵) به دلیل تقابل سجع های متوازی (۰/۵) صفحه ۱۰۷	۱/۵	
۱۷	الف) علل / خلل (۰/۲۵) ب) زمین / زیمن (۰/۲۵) پ) روان / روان (۰/۲۵) ت) مهر/مهر (۰/۲۵)	۲	جناس ناقص اختلافی در حرف اوّل (۰/۲۵) صفحه ۱۱۵ جناس ناقص افزایشی در حرف وسط (۰/۲۵) صفحه ۱۱۸ جناس تام (۰/۲۵) صفحه ۱۰۹ جناس ناقص حرکتی (۰/۲۵) صفحه ۱۱۴
	«ادامه راهنمای تصحیح در صفحه دوم»		

تعداد صفحه: ۲		رشته: ادبیات و علوم انسانی		راهنمای تصحیح سؤالات امتحان نهایی درس: آرایه‌های ادبی	
تاریخ امتحان: ۱۳۹۸/۱۰/۱۰		ساعت شروع: ۱۰ صبح		سال سوم آموزش متوسطه	
مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu.ir		دانش آموزان بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در دی ماه سال ۱۳۹۸			
ردیف	راهنمای تصحیح	نمره			
۱۸	الف) «حرم / حریم / حرمت» (۰/۵) ب) اشتقاق (۰/۲۵) پ) «ح، ر، م» (۰/۲۵) صفحه ۱۲۳	۱			
۱۹	«ابر / باد / مه / خورشید / فلک» (۰/۵) (ذکر دو مورد کافی است). صفحه ۱۲۶	۰/۵			
۲۰	«اشاره دارد به داستان حضرت موسی و فرعون و معجزه ید بیضا» (۰/۵) (یا هر توضیح مشابه دیگر) تلمیح (۰/۲۵) صفحه ۱۲۸	۰/۷۵			
۲۱	الف) «رو سر بنه به بالین، تنها مرا رها کن» (۰/۵) صفحه ۱۳۵ ب) حافظ آیه «كَاذِبًا لَّيْسَ لَهُ الْفَقْرُ اِنَّ يَكُوْنُ كُفْرًا» را تضمین کرده است (۰/۵) صفحه ۱۳۲	۱			
۲۲	بین واژه های «غم و شادی» تضاد وجود دارد (۰/۵) صفحه ۱۳۶	۰/۵			
۲۳	«ساکن روان» (۰/۲۵) روان نمی تواند صفت ساکن شود چرا که این دو در یک ترکیب نمی گنجند و همدیگر را نقض می کنند. (یا هر توضیح مشابه دیگر) (۰/۵) صفحه ۱۴۰	۰/۷۵			
۲۴	الف) بوی بهبود شنیدن (۰/۲۵) ب) بویایی و شنوایی (۰/۵) صفحه ۱۴۳	۰/۷۵			
۲۵	الف) «گلستان» (۰/۲۵) ب) ۱- باغ و بوستان ۲- کتاب سعدی (۰/۵) صفحه ۱۴۶	۰/۷۵			
۲۶	الف) «ماه» (۰/۲۵) ب) هفته و سال (۰/۵) صفحه ۱۵۰	۰/۷۵			
۲۷	۱) تلمیح (۰/۲۵) ۲) اغراق (۰/۲۵) ۳) لفّ و نشر (۰/۲۵)	۰/۷۵			
۲۸	الف) لفّ و نشر مرتّب (۰/۲۵) ب) چشم فتان (۰/۲۵) صفحه ۱۵۶	۰/۵			
۲۹	الف) موی را از مصیبت پیری سیاه می کند. (۰/۵) ب) حسن تعلیل (۰/۲۵) صفحه ۱۶۴	۰/۷۵			
۳۰	چون از روی زیبا و لطیف دوست حیا کرده است. (۰/۲۵) صفحه ۱۶۴	۰/۲۵			
۲۰	«همکار گرامی خدا قوت»				